

به نام خدا

آسیب شناسی روابط غیر سالم در مدارس

مؤلف:

سید مصطفی نخلی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۳)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: نخلی، سید مصطفی، ۱۳۸۲
عنوان و نام پدیدآور: آسیب شناسی روابط غیر سالم در مدارس / مولف سید مصطفی نخلی.
مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۶۴ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۹۱۶-۸
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: مدارس - روابط غیر سالم - آسیب شناسی
رده بندی کنگره: GV۴۸۴
رده بندی دیویی: ۳۷۳/۹۴
شماره کتابشناسی ملی: ۹۷۶۲۳۰۴
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: آسیب شناسی روابط غیر سالم در مدارس

مولف: سید مصطفی نخلی

ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳

چاپ: زبرجد

قیمت: ۶۴۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۹۱۶-۸

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

فهرست

پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۱
تعریف و اهمیت موضوع.....	۱۱
ضرورت بررسی روابط غیرسالم در مدارس.....	۱۱
اهداف و ساختار کتاب.....	۱۱
جامعه هدف و مخاطبان کتاب.....	۱۲
فصل اول: مفاهیم پایه و چارچوب نظری.....	۱۳
تعریف روابط غیرسالم (روابط جنسی و احساسی).....	۱۳
انواع روابط غیرسالم در مدارس.....	۱۳
ویژگی‌ها و دلایل شکل‌گیری روابط جنسی مخفیانه در مدارس:.....	۱۴
پیامدهای روابط جنسی مخفیانه میان دانش‌آموزان:.....	۱۵
راهکارهای پیشگیری از روابط جنسی مخفیانه میان دانش‌آموزان:.....	۱۶
رابطه میان معلمان و دانش‌آموزان:.....	۱۷
نتیجه‌گیری:.....	۱۹
روابط احساسی ناپایدار و وابسته:.....	۱۹
ویژگی‌های روابط احساسی ناپایدار:.....	۱۹
نمونه‌ها از روابط وابسته در مدارس:.....	۲۱
پیامدهای روابط احساسی ناپایدار و وابسته:.....	۲۱
راهکارها برای پیشگیری از روابط احساسی ناپایدار و وابسته:.....	۲۲

۲۳	تفاوت‌های بین روابط سالم و غیرسالم.....
۲۴	آسیب‌شناسی روابط غیرسالم در مدارس.....
۲۴	علل و عوامل زمینه‌ساز.....
۲۷	عوامل روان‌شناختی و اجتماعی مؤثر بر ایجاد روابط غیرسالم.....
۲۸	فشار همسالان در مدارس:.....
۲۹	نمونه‌ها:.....
۳۰	نمونه‌ها:.....
۳۱	نتیجه‌گیری:.....
۳۲	نیاز به آموزش و آگاهی‌رسانی در مدارس.....
۳۳	فصل دوم: تأثیرات سوء روابط نامتعارف بر محیط آموزشی.....
۳۳	تأثیر بر عملکرد تحصیلی و پیشرفت علمی.....
۳۴	برهم‌زدن نظم و جو مدرسه.....
۳۵	ایجاد محیطی غیرامن و تهدیدآمیز برای یادگیری.....
۳۷	فصل سوم: چگونگی سوءاستفاده از قدرت در محیط مدرسه.....
۳۷	تعریف سوءاستفاده از قدرت در محیط مدرسه.....
۳۷	نمونه‌هایی از سوءاستفاده از قدرت:.....
۳۷	علائم آزار جنسی:.....
۳۸	راهکار مقابله:.....
۳۸	علائم آزار روانی:.....
۳۸	راهکار مقابله:.....

۳۹	نمونه‌های روابط نامتعارف:
۳۹	نتیجه‌گیری
۴۱	چگونگی تأثیر قدرت در روابط معلم-دانش‌آموز
۴۲	پیامدهای سوءاستفاده از قدرت
۴۳	فصل چهارم: ارزیابی وضعیت موجود در مدارس ایران
۴۳	بررسی وضعیت روابط غیرسالم در مدارس ایران
۴۴	مطالعات و تحقیق‌های موجود در این زمینه
۴۴	موانع و چالش‌های موجود در شناسایی و مدیریت روابط غیرسالم
۴۷	فصل پنجم: راهکارهای پیشگیری و مداخله
۴۷	راهکارهای قانونی
۴۹	نقش رسانه‌ها و نهادهای اجتماعی در پیشگیری
۵۱	فصل ششم: تجربیات جهانی و مقایسه با وضعیت ایران
۵۱	بررسی تجربیات کشورهای مختلف در مقابله با روابط غیرسالم در مدارس
۵۲	مقایسه سیاست‌ها و برنامه‌های پیشگیری در سطح جهانی با وضعیت ایران
۵۳	نتیجه‌گیری
۵۵	فصل هفتم: پیشنهادات و توصیه‌ها
۵۵	پیشنهادات برای سیاست‌گذاران و مدیران آموزشی
۵۶	توصیه‌ها برای معلمان و کادر آموزشی
۵۷	نقش مشاوران و روان‌شناسان مدرسه
۵۹	فصل هشتم: نتیجه‌گیری

۵۹	خلاصه نتایج اصلی کتاب.....
۶۰	اهمیت پیشگیری و مداخلات به موقع.....
۶۰	چشم‌انداز آینده مدارس سالم و امن.....
۶۱	پیشنهادات برای سیاست‌گذاران و مدیران آموزشی.....
۶۳	منابع و مراجع
۶۳	منابع کتاب‌شناسی.....

سخن نویسنده

من، سید مصطفی نخلی، معلم مدرسه پسرانه، با هدف دلسوزانه و به دلیل علاقه‌ام به دانش‌آموزانم، این کتاب را نوشتم تا صدای خاموش دانش‌آموزانی باشم که در سکوت، رنج روابط ناسالم را تحمل میکنند.

تجربه‌های شخصی و مشاهده‌ی مشکلات مختلفی که در محیط‌های آموزشی و به‌ویژه در مدارس پسرانه رخ می‌دهد، من را بر آن داشت که این موضوع حساس را به‌طور علمی و کاربردی بررسی کنم. نمی‌خواهم هیچ دانش‌آموزی درگیر روابط غیرسالم شود و تحت تأثیر آسیب‌های روانی، تحصیلی و اجتماعی قرار بگیرد.

“ این کتاب حاصل یک سال گوش دادن به حرف‌های دانش‌آموزهایی است که با اعتماد و راحتی، سخت‌ترین لحظاتشان را با من در میان گذاشتند. شاید یکی از دلایل این اعتماد، نزدیک بودن سنم به آن‌ها بود؛ همین باعث می‌شد مشکلاتشان را بی‌واسطه و بدون ترس برایم تعریف کنند. در مدارس کاشان و نجف‌آباد، تجربه‌هایی داشتم که نمی‌شد از کنارشان بی‌تفاوت عبور کرد. هر صفحه از این کتاب، برآمده از این اعتماد، دغدغه‌ها و تجربه‌های یک معلم است که تنها هدفش ساختن فضایی امن‌تر و بهتر برای دانش‌آموزانش است.

امید است روزی فرا برسد که هیچ مدرسه‌ای جایگاه ترس، تحقیر، یا سو استفاده نباشد. بلکه مکانی برای پرورش انسانهایی سالم، آزاد و شاد باشد.

پیشگفتار

روزی در یکی از کلاس‌ها، «علی»، دانش‌آموزی باهوش و پرتلاش، به نزد من آمد و از اضطراب و استرس بی‌پایان خود گفت. او همیشه در کلاس‌های من فعال و مؤثر بود، اما این روزها نگران نمراتش بود. وقتی از او پرسیدم که دلیل نگرانی‌اش چیست، کمی مکث کرد و سپس گفت: «آقا، من چند روز پیش متوجه شدم که برای دریافت سوالات امتحان، باید با شما در تماس باشم و لطف کنید.....» با تعجب از این جمله او، از علی خواستم تا بیشتر توضیح دهد.

او در ادامه گفت که معلم دیگری در مدرسه، که برای تدریس یکی از دروس مهم مسئول بود، برای دادن سوالات امتحانی و نمرات بهتر، از دانش‌آموزان خواسته بود تا به روش‌های مختلفی به او توجه نشان دهند. او به‌طور غیرمستقیم از دانش‌آموزان می‌خواست تا برای رسیدن به نمره‌های مطلوب، روابط احساسی و رفتاری خاصی با او برقرار کنند. این نه تنها یک سوءاستفاده از قدرت معلم بود، بلکه این دانش‌آموزان را در موقعیتی قرار می‌داد که برای رسیدن به نمرات بهتر، مجبور به پذیرش شرایط غیرمنصفانه و حتی غیر اخلاقی شوند.

این داستان فقط نمونه‌ای از مشکلات و چالش‌هایی است که در مدارس، به‌ویژه در مدارس پسرانه، در زمینه روابط نامتعارف میان معلم و دانش‌آموزان ایجاد می‌شود. سوءاستفاده از قدرت توسط معلمان، که در قالب دادن نمرات یا سوالات امتحانی غیرمجاز صورت می‌گیرد، می‌تواند تأثیرات منفی زیادی بر روان و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان بگذارد.

مقدمه

این کتاب به آسیب شناسی روابط غیرسالم در مدارس می‌پردازد، به‌ویژه روابطی که در تلاش برای جلب نمرات بیشتر و توجه معلم‌ها شکل می‌گیرند. در این اثر، بررسی تأثیرات سوء این روابط بر محیط آموزشی و روان‌شناسی دانش‌آموزان، به‌ویژه در مدارس پسرانه، به‌طور دقیق و علمی انجام می‌شود. ما به دنبال یافتن راهکارهایی هستیم که می‌تواند به پیشگیری از این گونه روابط و مشکلات مرتبط با آن در مدارس کمک کند.

تعریف و اهمیت موضوع

روابط غیرسالم، به‌ویژه روابط جنسی و احساسی در مدارس، یکی از مسائل جدی است که ممکن است به‌طور مستقیم بر عملکرد تحصیلی و روانی دانش‌آموزان تأثیر بگذارد. این روابط، که ممکن است به‌طور ناخواسته از سوی دانش‌آموزان ایجاد شود، موجب اختلال در فرآیند یادگیری و آسیب به روابط اجتماعی آن‌ها می‌شود.

ضرورت بررسی روابط غیرسالم در مدارس

برای بسیاری از دانش‌آموزان، محیط مدرسه اولین جایی است که در آن با فشارهای اجتماعی، عاطفی و تحصیلی مواجه می‌شوند. در این فضا، روابط غیرسالم می‌توانند به‌طور عمیقی بر سلامت روانی و تحصیلی آن‌ها تأثیر بگذارند. درک این روابط و شناسایی علائم آن‌ها به معلمان و مدیران کمک می‌کند تا اقداماتی مؤثر برای پیشگیری از آن‌ها انجام دهند.

اهداف و ساختار کتاب

هدف این کتاب بررسی تأثیرات سوء روابط غیرسالم در مدارس، به‌ویژه در مدارس پسرانه، و ارائه راهکارهای عملی برای پیشگیری و مداخلات به موقع است. ساختار کتاب شامل فصول مختلفی است که از تعریف مفاهیم پایه تا ارائه تجربیات جهانی و مقایسه با وضعیت ایران را در بر می‌گیرد.

جامعه هدف و مخاطبان کتاب

این کتاب برای معلمان، مدیران مدارس، مشاوران روان‌شناسی، پژوهشگران و والدین نوشته شده است. امید است که با استفاده از این مطالب، تغییرات مثبت و مؤثری در مدیریت روابط اجتماعی و آموزشی در مدارس به وجود آید.

فصل اول

مفاهیم پایه و چارچوب نظری

تعریف روابط غیرسالم (روابط جنسی و احساسی)

روابط غیرسالم به روابطی گفته می‌شود که در آن‌ها اصول اخلاقی، اجتماعی یا قانونی نقض می‌شود. این روابط می‌توانند جنسی، احساسی یا روانی باشند و در بسیاری از موارد، می‌توانند موجب آسیب‌های بلندمدت به فرد، به‌ویژه دانش‌آموزان در محیط‌های آموزشی، شوند. روابط جنسی غیرسالم: به روابطی اطلاق می‌شود که خارج از چارچوب قانونی یا اخلاقی قرار دارند. این نوع روابط ممکن است شامل آزار جنسی، سوءاستفاده جنسی یا روابط جنسی نامشروع در محیط مدرسه باشند. در مدارس پسرانه، ممکن است این روابط به صورت پنهانی میان دانش‌آموزان یا حتی بین معلمان و دانش‌آموزان شکل بگیرد. روابط احساسی و روانی غیرسالم: این نوع روابط شامل وابستگی‌های عاطفی یا روانی است که به‌طور ناپایدار و آسیب‌زننده شکل می‌گیرند. این روابط می‌توانند به شکل سلطه‌گری، تهدید، یا فشارهای عاطفی در محیط‌های مدرسه ظاهر شوند.

انواع روابط غیرسالم در مدارس

روابط غیرسالم در مدارس پسرانه می‌توانند به‌طور خاص به شکل‌های مختلفی بروز کنند:

۱. روابط جنسی مخفیانه میان دانش‌آموزان: در مدارس پسرانه، ممکن است گروهی از دانش‌آموزان درگیر روابط جنسی مخفیانه و غیرقانونی شوند. این روابط می‌توانند باعث آسیب‌های روانی و جسمی برای افراد درگیر شوند.

روابط جنسی مخفیانه میان دانش‌آموزان:

روابط جنسی مخفیانه میان دانش‌آموزان، به‌ویژه در دوران نوجوانی، یک پدیده نگران‌کننده است که ممکن است در محیط‌های آموزشی، از جمله مدارس پسرانه، به‌طور مخفیانه شکل بگیرد. این

روابط معمولاً به صورت غیررسمی و بدون آگاهی و نظارت نهادهای آموزشی و خانواده‌ها توسعه می‌یابند و ممکن است منجر به عواقب ناخوشایند برای نوجوانان شوند. روابط جنسی مخفیانه به طور خاص در میان دانش‌آموزان می‌تواند پیامدهای جسمی، روانی و اجتماعی سنگینی به دنبال داشته باشد و بر روند یادگیری و تحصیل آن‌ها تأثیر منفی بگذارد.

ویژگی‌ها و دلایل شکل‌گیری روابط جنسی مخفیانه در مدارس:

۱. کنجکاوای جنسی و تغییرات هورمونی:

در دوران نوجوانی، تغییرات فیزیکی و هورمونی زیادی در بدن دانش‌آموزان رخ می‌دهد که می‌تواند کنجکاوای جنسی را تحریک کند. این کنجکاوای ممکن است منجر به برقراری روابط جنسی بدون آگاهی و آموزش‌های مناسب شود. نوجوانان به دلیل فقدان اطلاعات و مهارت‌های لازم برای مدیریت تغییرات جنسی خود، ممکن است وارد روابط جنسی مخفیانه شوند.

۲. تأثیر همسالان و فشار گروهی:

فشار همسالان یکی از عوامل اصلی در شکل‌گیری روابط جنسی مخفیانه در مدارس است. دانش‌آموزانی که از سوی همسالان خود تحت تأثیر قرار می‌گیرند یا به دلیل نیاز به پذیرش در گروه‌های خاص، وارد چنین روابطی می‌شوند، ممکن است بدون درک درست از پیامدهای این روابط، اقدام به برقراری ارتباطات جنسی کنند. این فشار اجتماعی می‌تواند به نوجوانان احساس کنجکاوای و حتی مجبور بودن به انجام کارهایی که نمی‌خواهند، وارد کند.

۳. دسترسی به رسانه‌ها و فضای مجازی:

دسترسی آسان به اینترنت و رسانه‌ها در دوران مدرن، به نوجوانان این امکان را می‌دهد که اطلاعات نادرستی را در زمینه روابط جنسی و روابط میان فردی به دست آورند. این منابع می‌توانند نوجوانان را به سمت روابط جنسی مخفیانه سوق دهند، به ویژه زمانی که آن‌ها هیچ‌گونه آموزش رسمی و درستی در این زمینه دریافت نکرده‌اند.

۴. نقص در آموزش‌های جنسی و فرهنگی:

در بسیاری از مدارس، به دلیل مشکلات فرهنگی یا سیاسی، آموزش‌های جنسی به طور جامع و صحیح ارائه نمی‌شود. این مسئله باعث می‌شود که دانش‌آموزان به طور خودسرانه و از طریق منابع غیررسمی (مثل دوستان یا اینترنت) اطلاعات غلط یا ناکافی درباره روابط جنسی کسب کنند و وارد روابط جنسی غیرمناسب شوند.

پیامدهای روابط جنسی مخفیانه میان دانش‌آموزان:

۱. آسیب‌های روانی و عاطفی:

روابط جنسی در سنین نوجوانی، به‌ویژه اگر به‌صورت مخفیانه و بدون درک صحیح از عواقب آن باشد، می‌تواند منجر به آسیب‌های روانی جدی شود. نوجوانانی که وارد چنین روابطی می‌شوند، ممکن است از نظر عاطفی دچار سردرگمی، اضطراب، افسردگی و حتی احساس گناه شوند. احساسات آن‌ها معمولاً بسیار ناپایدار و متناقض است، زیرا درک و فهم لازم برای مدیریت چنین روابطی را ندارند.

۲. بیماری‌های مقاربتی:

یکی از مهم‌ترین خطرات روابط جنسی مخفیانه میان نوجوانان، ابتلا به بیماری‌های مقاربتی (STIs) است. از آنجا که این روابط معمولاً بدون آگاهی و نظارت بهداشتی صورت می‌گیرند، احتمال ابتلا به بیماری‌هایی چون HIV، هپاتیت و سایر بیماری‌های مقاربتی بسیار بالاست.

۳. آسیب‌های جسمی:

نوجوانان ممکن است در نتیجه روابط جنسی بدون آگاهی یا اطلاعات مناسب، دچار آسیب‌های جسمی شوند. این آسیب‌ها می‌توانند شامل زخم‌ها، عفونت‌ها و مشکلات جسمی دیگر باشند که تأثیرات بلندمدت بر سلامت فیزیکی آن‌ها خواهد گذاشت.

۴. مشکلات تحصیلی:

روابط جنسی مخفیانه می‌تواند باعث کاهش تمرکز و افت تحصیلی در دانش‌آموزان شود. نوجوانانی که درگیر چنین روابطی می‌شوند، ممکن است به‌دلیل نگرانی‌های عاطفی و اضطراب‌های ناشی از این روابط، نتوانند به‌طور مؤثر به تحصیل خود ادامه دهند و عملکرد تحصیلی‌شان کاهش یابد.

۵. آسیب به روابط اجتماعی:

نوجوانانی که درگیر روابط جنسی مخفیانه هستند، ممکن است از ارتباطات سالم با همسالان و معلمان خود دور شوند. این روابط می‌توانند منجر به انزوای اجتماعی و کاهش تعاملات مثبت با دیگران شوند.